

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ELSŐ SZEKCIÓ

VINCZE kontra MAGYARORSZÁG

(Kérelem sz. 44390/16)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2021. október 21.

A jelen ítélet végleges, de szerkesztői változtatások alá eshet.

A Vincze kontra Magyarország ügyben,
az Emberi Jogok Európai Bírósága (Első Szekció), Tanácsban tartott
ülésén,

a Tanács alábbi összetételében::

Alena Poláčková, *Elnök,*

Paczolay Péter,

Gilberto Felici, *bírák,*

és Liv Tigerstedt, *Helyettes Szekció Jegyzőkönyv-vezető,*

Figyelemmel:

Vincze Krisztián úr, magyar állampolgár (“a kérelmező”) Magyarország
ellen 44390/16. számon az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok
Védelméről szóló Egyezmény („az Egyezmény”) 34. Cikke alapján 2016.
július 26-án benyújtott kérelmére;

arra a döntésre, hogy a kérelmező békés célú gyülekezéshez való jogának
megsértésével kapcsolatos kérelméről tájékoztatják a magyar Kormányt (“a
Kormány”), és kérelem többi részét elfogadhatatlannak nyilvánítják;

a felek észrevételeire;

2021. szeptember 28-án zárt ülésen történt megtárgyalást követően,
az előbb említett napon az alábbi ítéletet hozza:

BEVEZETŐ

1. A kérelmező az Egyezmény 11. cikke alapján azt kifogásolta, hogy a
gyülekezési szabadsághoz való jogát indokolatlanul korlátozták.

A TÉNYEK

2. A kérelmező 1976-ban született és Budapesten él. Képviselője Hüttl
T. úr, Budapesten praktizáló ügyvéd.

3. A Kormányt az Igazságügyi Minisztérium alkalmazottja, Tallódi Z.
Úr képviselte.

4. Az ügy tényállása a felek által előadottak szerint a következőképpen
foglalható össze.

5. A kérelmező egy másik személlyel együtt tüntetéseket kívánt
szervezni, hogy felhívja a figyelmet a devizahitelek helyzetére és az
állítólagos csalárd bankpolitikára, valamint, hogy „nyomást gyakoroljanak a
döntéshozókra annak érdekében, hogy a jogszabályok betartása előrébb
való, mint az oligarchák érdeke”. A kérelmező 2014. december 8-án
bejelentette a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak, hogy tüntetést kíván
szervezni. A rendezvényt 2014. december 19-én 9 és 20 óra között tervezték
megtartani kilenc helyszínen: különböző bankok székházánál, az izraeli
nagykövetségnél, a Kúriánál, a legnagyobb magyarországi kereskedelmi
bank vezérigazgatójának (vezérigazgató) lakásánál, a miniszterelnök

lakásánál és az Országgyűlés Hivatalánál, beleértve a különböző helyszínek közötti felvonulást is.

A szervezők azt is megadták, hogy az eseményen várhatóan harminc - száz fő és körülbelül húsz-ötven autó vesz részt.

6. Ugyanezen a napon a szervezők találkoztak a budapesti rendőrség képviselőivel egy „egyeztető tárgyaláson”, amelynek célja a tüntetés napirendjének módosítása volt. A rendőrkapitányság képviselője tájékoztatta őket, hogy a tüntetés nem zavarhatja a szóban forgó épületek megfelelő működését és az épületekbe való bejutást, és nem gyakorolhat nyomást az igazságszolgáltatásra. Emlékeztette a szervezőket arra is, hogy a miniszterelnök otthona különleges védelem alatt áll. A szervezők módosították a tüntetés menetrendjét, tíz percre csökkentve a *Kúria* épülete előtt és a miniszterelnök lakásánál töltött időt, és megállapodtak abban, hogy csak kézi hangosítást használnak, és csak gyalogosan közelítik meg ezeket a helyszíneket. A szervezők abban is megállapodtak, hogy a tüntetés célját „a döntéshozókra való nyomásgyakorlásról” „a közvélemény figyelmének felhívására” változtatják.

7. 2014. december 9-én a Budapesti Rendőr-főkapitányság megtiltotta a *Kúria* épülete, valamint a miniszterelnök és a bank vezérigazgatójának otthona előtti tüntetés megtartását. A határozat indoklása szerint a *Kúria* elnökhelyettesétől kapott tájékoztatás szerint a tüntetés célja, nevezetesen a „döntéshozókra való nyomásgyakorlás” alkotmányellenes és alkalmas volt arra, hogy veszélyeztesse az igazságszolgáltatás függetlenségét és megfelelő működését, ezért az a 1989. évi III. tv. (a továbbiakban: a Gyülekezési jogról szóló törvény”) 8. § (1) bekezdése alapján tilos. A miniszterelnök és a bank vezérigazgatójának háza előtt tartott tüntetéssel kapcsolatban a határozat kimondta, hogy a tüntetés közvetlen veszélyt jelentene az ott lakók magán- és családi életéhez való jogára, a tulajdonhoz való jogukra és a szabad helyváltáshoz való jogukra. Ezért az említett helyeken a Gyülekezési jogról szóló törvény 2. § (3) bekezdése alapján tilos a tüntetés.

8. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. december 16-án elutasította a szervezők bírósági felülvizsgálat iránti kérelmét, lényegében helyt adva a rendőrség indoklásának. A bíróság kifejtette, hogy még a tüntetés módosított célja – a „figyelemfelhívás” - is alkalmas volt arra, hogy befolyást gyakoroljon az igazságszolgáltatás függetlenségére, és ezáltal sértse azt, függetlenül a tüntetés békés jellegétől, hozzátéve, hogy a szervezők nem csatoltak semmilyen ezt cáfoló bizonyítékot. A bíróság e tekintetben a Gyülekezési jogról szóló törvény 8. § (1) bekezdésére hivatkozott. A miniszterelnök és a bank vezérigazgatójának magánlakásánál tartott demonstrációval kapcsolatban a bíróság úgy vélte, hogy azok nem „kommunikációs funkcióval rendelkező szimbolikus közterületek”, hanem lakóterületek. A lakosok magánéletének és állampolgári jogainak védelme a Gyülekezési jogról szóló törvény 2. § (3) bekezdése szerinti korlátozásának releváns oka volt. A bíróság hozzátette, hogy a lakosok „foglyul ejtett

közönségként” nem kerülhetik el, hogy meghallgassák azokat a kijelentéseket, amelyekkel esetleg nem értenek egyet, vagy amelyeket sértőnek találnak. Emellett a tüntetők véleménynyilvánítása valószínűleg félelmet és szorongást keltett volna a közeli iskolába járó gyermekekben. Ezen okok alapján a bíróság megállapította, hogy a korlátozás szükséges és arányos volt.

9. A szervezők panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság a 2016. július 12-án kelt 13/2016 (VII.16) AB számú határozatában a panaszt elutasította, de a kérdést hivatalból vizsgálva megállapította, hogy alkotmányellenes joghézag áll fenn, mivel a törvény nem tartalmazott iránymutatást a jogalkalmazók számára a magánélethez való jog és a gyülekezési szabadsághoz való jog ütközése esetén. Az Alkotmánybíróság határozata a következő kitételeket tartalmazta:

“...

Az Alkotmánybíróság a vizsgált esetben megállapította: az eljáró bíróság nem vette figyelembe, hogy a rendőrség fenti eljárásával lényegében kiüresítette a saját mérlegelési és döntési kompetenciáját, és formalitássá tette az egyeztetési eljárás alapjogvédelmi szempontból fennálló garanciális jelentőségét. Az Alkotmánybíróság a jelen határozatában is emlékeztet arra, hogy az egyeztetési eljárás alkalmas arra, hogy elhárítsa a bejelentés kapcsán esetlegesen felmerülő, a bejelentett rendezvény megtartását gátló törvényi akadályokat, és eredményessége esetén utat nyisson a gyülekezéshez való alapjog gyakorlásának. Az Alkotmánybíróság mindazonáltal hangsúlyozza, hogy alkotmányjogi panasz eljárása keretében nincs lehetősége a bizonyítékok felülmérlegelésére: azt, hogy az adott ügy körülményei megalapozzák-e a bíróságok működésének „súlyos veszélyeztetését”, esetről-esetre a rendőrségnek, illetve a felülvizsgálat során a bíróságnak kell megítélnie, és ennek megfelelően a tilalmi ok alkalmazása körében fokozott indokolási kötelezettség terheli a jogalkalmazókat.

[A miniszterelnök és a bank vezérigazgatójának lakása] előtti tiltakozás tekintetében az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a gyülekezési jog gyakorlása érintheti mások Alaptörvényben foglalt jogait is. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a Gytv. szabályozási rendszerében „mások jogainak sérelme” nem a gyülekezés előzetes tiltó okai közé került, hanem a Gytv. 2. § (3) bekezdésébe, ami a Gytv. 14. § (1) bekezdése alapján feloszlatási ok...

A jelen ügyben a rendőrség a tiltás jogalapjaként egyértelműen a Gytv. 2. § (3) bekezdését jelölte meg. A rendőrség által megjelölt jogalapot felülvizsgáló bíróság pedig azzal indokolta döntését, hogy a „Gytv. 2. § (3) bekezdésében írtak alapján a (megelőlegezetten) békés demonstráció is tilalmazható”. Kérdéses azonban, hogy a megelőlegezetten békés demonstráció esetében hogyan merülhet fel mások jogainak sérelme.

Kiemelt jelentősége van továbbá a gyülekezések időbeli jellemzőinek is. Jelen esetben azonban az állapítható meg, hogy a gyülekezés ideiglenességével kapcsolatosan a bíróság nem volt tekintettel a gyülekezés szervezőjének időbeli önkorlátozására. A bíróság az indokolásában egyrészt egyáltalán nem értékelte a gyülekezés időtartamát, így az egyeztetési eljárás eredményeként rövidített időtartamát sem, másrészt indokolásából az a kép rajzolódik ki, mintha nem a konkrét eset konkrét körülményeit mérlegelte volna: a bejelentett rendezvényekkel összefüggésben ugyanis a bíróság indokolása a „folyamatos”, az „életvitelszerű” és az

„ismétlődő” rendezvények problémáira hivatkozott, amelyek a jelen ügyben irrelevánsak.

Az Alkotmánybíróság emlékeztet rá, hogy a békés gyülekezéshez való joggal mint alapjoggal összefüggő tiltó okot az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján törvényi szinten, a szükségességi és arányossági mércének megfelelően a jogalkotó jogosult meghatározni, ezek pedig a jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezések alapján taxatív jelleggel a Gytv. 8. § (1) bekezdésében találhatók.

Az Alkotmánybíróság azonban észlelte azt is, hogy a jogalkalmazók a jelenlegi szabályozási környezetben eszköztelenek azon alapvető jogok vagy alkotmányos értékek sérelmének felmerülése esetében, amelyek nem kerültek a Gytv. 8. § (1) bekezdésében kiemelt tilalmi okok szabályozási körébe.

Fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mind a rendőrség, mind pedig a bíróság azért hivatkozott tiltó okként a Gytv. 2. § (3) bekezdésére, mert a jogalkalmazók az előttük fekvő ügyben alapjogi kollíziót ismertek fel. Mivel nem egyedi esetről van szó, az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy önmagában elégtelen, ha arra emlékezteti az eljáró bíróságot, hogy a tiltó okokat az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése követelményeinek és Magyarország nemzetközi kötelezettségvállalásainak megfelelően törvényben szabályozta a jogalkotó a Gytv. 8. § (1) bekezdésében. Tekintettel azonban arra, hogy a jelen ügyben az indítványozónak végső soron lehetősége nyílt a dinamikus felvonulás többi helyszínén véleménye kifejtésére, ezért az Alkotmánybíróság megállapítása szerint összességében nem sérült aránytalan mértékben az indítványozó békés gyülekezéshez való joga, ezért a konkrét bírói végzés alaptörvény-ellenessége miatt benyújtott alkotmányjogi panasz indítványt az Alkotmánybíróság elutasította.

[A]z Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jogrendszerben jelenleg nincs olyan megfelelő szabályozás, ami meghatározza a rendőrség számára a gyülekezési jog alapján szervezett rendezvények esetében a békés gyülekezéshez való alapjog és más alapvető jog kollíziója esetén a kollízió feloldásának szempontjait és annak eljárási kereteit. Az Alkotmánybíróság úgy ítéli meg, hogy a jelen ügyben megvalósuló alapjog korlátozó jogalkalmazói gyakorlat elsődleges oka a törvényi szintű garanciális szabályozás hiánya, amely nem teszi lehetővé a rendezvény megtiltásánál enyhébb korlátozások, illetve feltételek alkalmazásának a lehetőségét. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a gyülekezési jog gyakorlása során felvetődő alapjogi kollízió kivételes esetben, megfelelő mérlegelés eredményeképpen akár a legsúlyosabb korlátozáshoz, a gyülekezés tiltásához is elvezethet, de önmagában pusztán a kollízió ténye a tiltáshoz nem szolgáltat elegendő alapot. A tiltó okok szabályozási körén kívül eső alapjogi kollízió esetében is lehetővé kell tenni, hogy a rendőrség egyeztessen a gyülekezések szervezőivel annak érdekében, hogy megtalálja a gyülekezés megtartását is lehetővé tevő, de az Alaptörvényben foglalt konkuráló jogok érvényesülését is biztosító egyensúlyt. Erre tekintettel a jogalkalmazónak lehetőséget kell adni, hogy mérlegelje a gyülekezés körülményeit, mindez azonban nem vezethet az alapjog gyakorlásának ellehetetlenüléséhez.

...

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezekben az alapjogilag konkuráló esetekben a jogalkotó felelőssége, hogy megfelelő támpontokat adjon a jogalkalmazóknak ahhoz, hogy az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből fakadó védelmi kötelezettségnek hatékonyan eleget tudjanak tenni ...

Mindezek alapján, a magánszférához való jog részét képező otthon nyugalma tekintettel, valamint a békés gyülekezések megtartása melletti vélelmet is

hangsúlyozva, az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapította, hogy az Alaptörvény I. és VI. cikkét sértő mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenes helyzet áll fenn annak következtében, hogy a törvényalkotó nem szabályozta a magánszférához való alapjog és a gyülekezéshez való alapjog kollíziója esetén a kollízió feloldásának szempontjait és annak eljárási kereteit. Az Alkotmánybíróság ezért felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotási feladatának 2016. december 31-ig tegyen eleget.

...

A RELEVÁNS JOGI KÖRNYEZET

10. A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény („Gyülekezési jogról szóló törvény”) tárgyidőszakban hatályos szövegének vonatkozó rendelkezései a következők:

„2. § (1) A gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (a továbbiakban együtt: rendezvény) tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják.

(2) A rendezvény résztvevői jogosultak a közösen kialakított álláspontjukat az érdekeltek tudomására hozni.

(3) A gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével.”

6. § A közterületen tartandó rendezvény szervezését a rendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak, Budapesten a Budapesti Rendőrfőkapitányságnak (a továbbiakban: rendőrség) legalább három nappal a rendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően kell bejelenteni. A bejelentési kötelezettség a rendezvény szervezőjét terheli.

8. § (1) Ha a bejelentéshez kötött rendezvény megtartása a népképviselői szervek vagy a bíróságok zavartalan működését súlyosan veszélyeztetné, vagy ha a közlekedés más útvonalon nem biztosítható, a rendőrség a bejelentésnek a hatósághoz való beérkezésétől számított 48 órán belül a rendezvénynek a bejelentésben megjelölt helyszínen, vagy időben való megtartását megtilthatja.

(2) A rendőrség határozatát 24 órán belül írásban közölni kell a szervezővel.

(3) A rendőrség eljárására a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai az irányadók.

14. § (1) Ha a gyülekezési jog gyakorlása a 2. § (3) bekezdésében foglaltakba ütközik, vagy a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg, továbbá ha bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak, a rendőrség a rendezvényt felosztatja.

(2) A rendezvény felosztatását figyelmeztetésnek kell megelőznie.

(3) Ha a rendezvényt felosztatják, a rendezvény résztvevője a felosztatástól számított tizenöt napon belül pert indíthat a felosztatás jogellenességének megállapítására.

...

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 11. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

11. A kérelmező azt kifogásolta, hogy a hatóságok által a tüntetés bizonyos helyszíneken történő szervezésére vonatkozóan elrendelt tilalom sértette a békés gyülekezés szabadságához való jogát, amelyet az Egyezmény 11. cikke garantál, és amely a következőképpen szól:

„1. Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való egyesülés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozásnak a jogát.

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Ez a Cikk nem tiltja, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség vagy az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását a törvény korlátozza.”

A. Elfogadhatóság

12. A Bíróság megállapítja, hogy a kérelem nem nyilvánvalóan megalapozatlan és nem elfogadhatatlan az Egyezmény 35. cikkében felsorolt egyéb okok alapján. A kérelmet ezért elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdemi kérdések

1. A felek előadási

(a) A kérelmező

13. A kérelmező nem vitatta, hogy a tüntetés betiltása jogos célt szolgált, de azzal érvelt, hogy a korlátozás nem volt sem törvényben előírt, sem az elérni kívánt céllal arányos.

14. Azzal érvelt, hogy a Gyülekezési jogról szóló törvény 2. és 14. §-a alapján mások jogainak és szabadságainak védelme jogszerű alapja egy folyamatban lévő tüntetés feloszlatásának, míg ugyanezen törvény 8. § (1) bekezdése lehetővé teszi a tüntetés előzetes betiltását, de nem tartalmaz utalást mások jogainak védelmére. A kérelmező szerint a hazai bíróságok ítélezési gyakorlata következetes volt abban, hogy csak a 8. §-ban foglalt kimerítő felsorolás alapján tette lehetővé a tüntetés előzetes korlátozását.

15. A kérelmező továbbá azzal érvelt, hogy a rendőrség elfogadta a *Kúria* alelnökének véleményét - miszerint a tüntetés megtartása a bíróság épülete előtt veszélyeztetné az igazságszolgáltatás függetlenségét - anélkül, hogy ezt a következtetést tényszerűen alátámasztották volna, és annak

ellenére, hogy a szervezők többször módosították a tüntetés tervezett napirendjét. Véleménye szerint a hatóságoknak mindenképpen bizonyos toleranciát kellene tanúsítaniuk a kritikus vélemények kifejezésével szemben: bár az igazságszolgáltatás függetlensége kétségtelenül védelmet élvez, ez nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak teljesen mentesnek kellene lenniük a kritikától. A kérelmező értelmezése szerint a Kormány azt sugallta, hogy a bíróságok közelében tartott tüntetések szükségszerűen alkotmányellenesek.

16. A kérelmező vitatta a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak a Kormány által is megerősített megállapítását is, miszerint a miniszterelnök és a bank vezérigazgatójának lakása közelében tartott tüntetés „foglyul ejtett közönséggé” tette volna a lakosokat. Rámutatott, hogy minden közterületen tartott tüntetés elkerülhetetlenül okoz bizonyos mértékű kellemetlenséget és zavart a hétköznapi életben, ami jelen esetben nem lépte túl azt, amit a társadalom tagjainak el kell viselniük. A kérelmező azt is megalapozatlannak találta, hogy a bíróság és a Kormány a gyermekek jogaira hivatkozott.

(b) A Kormány

17. A Kormány egyetértett azzal, hogy beavatkozás történt a kérelmező gyülekezési szabadságához való jogába, de fenntartotta, hogy a beavatkozás jogalapja a Gyülekezési jogról szóló törvény volt, amely előírja a gyülekezések előzetes bejelentését, és tartalmazza a tüntetés betiltására és feloszlatására vonatkozó szabályokat.

18. A Kormány azzal is érvelt, hogy a korlátozás szükséges és arányos volt. Ebben a tekintetben egyetértettek a Budapesti Rendőr-főkapitányság és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azon megállapításával, hogy a gyülekezés sértette volna a tüntetés helyszínéül szolgáló lakónegyedekben élők családi élethez és magánélethez való jogát. A környéken lakó vagy iskolába járó gyermekek számára is félelmet keltő lett volna. Továbbá a *Kúria* előtti tüntetést azért kellett betiltani, mert az a *Kúria* által a tárgydőszakban vizsgált ügyekhez kapcsolódott, és a rendezvény célja az volt, hogy „nyomást gyakoroljon” a döntéshozókra, azaz olyan erőteljesen befolyásolja a döntésüket, ami képes volt komolyan befolyásolni a bíróság független és zavartalan működését. A Kormány hangsúlyozta, hogy a szervezők a hazai eljárás során nem csatoltak bizonyítékot ezen aggályok cáfolatára.

19. A Kormány arra is rámutatott, hogy a kérelmezőnek lehetősége lett volna más módon is kifejezni a véleményét, mivel a tiltás csak a rendezvény három helyszínét érintette.

2. A Bíróság mérlegelése

(a) Volt-e beavatkozás

20. A Bíróság emlékeztet arra, hogy a gyülekezési szabadsághoz való jog magában foglalja a gyülekezés idejének, helyének és módjának megválasztásához való jogot, a 11. Cikk (2) bekezdésében meghatározott korlátokon belül. A Bíróság ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a gyülekezés helyének, idejének és módjának meghatározása során - például abban a kérdésben, hogy a gyülekezés statikus vagy mozgó legyen, illetve hogy az üzenetét beszédek, jelszavak, transzparenszek vagy más eszközök útján fejezze ki - a szervezők autonómiája a gyülekezési szabadság fontos szempontja. Így a gyülekezés célja gyakran egy bizonyos helyhez és/vagy időponthoz kötődik, hogy a gyülekezésre a cél látó- és hallótávolságán belül kerüljön sor, és olyan időpontban, amikor az üzenet a legerősebb hatást fejtheti ki (lásd *Lashmankin és Mások kontra Oroszország*, 57818/09. sz. és 14 másik, 405. pont, 2017. február 7., további hivatkozásokkal).

21. Jelen esetben az illetékes hatóságok betiltották a kérelmező által a *Kúria* épülete, valamint a miniszterelnök és a bank vezérigazgatójának háza elé tervezett tüntetést. A Bíróság úgy véli, hogy a tüntetés e helyszíneken való megtartásának megtiltása a kérelmező békés gyülekezési szabadsághoz való jogába való beavatkozást jelentett. Az a tény, hogy a kérelmező más helyszíneken is meg tudta szervezni a tüntetést, e tekintetben nem bír jelentőséggel.

22. A beavatkozás a 11. Cikk megsértését jelenti, kivéve, ha az „törvényben meghatározott”, a (2) bekezdésben említett legitim célok közül egyet vagy többet szolgál, és e cél vagy célok eléréséhez „szükséges egy demokratikus társadalomban”.

(b) Indokolt volt-e a beavatkozás

(i) A miniszterelnök és a bank vezérigazgatójának háza elé tervezett tüntetés kérdése

23. A Bíróság emlékeztet az ítélkezési gyakorlatára, amely szerint az Egyezmény 8-11. cikkében szereplő „törvényben meghatározott” és „a törvénnyel összhangban” kifejezések nemcsak azt követelik meg, hogy a kifogásolt intézkedésnek legyen jogalapja a hazai jogban, hanem a kérdéses jog minőségére is utalnak, amelynek az érintett személy számára hozzáférhetőnek és a hatásait tekintve előre láthatónak kell lennie. Ki kell emelni, hogy egy norma csak akkor tekinthető „törvény”-nek, ha kellő pontossággal van megfogalmazva ahhoz, hogy az állampolgár - szükség esetén megfelelő tanácsadó igénybevételével - a körülményekhez képest ésszerű mértékben előre láthassa azokat a következményeket, amelyeket egy adott cselekmény maga után vonhat (lásd *Kudrevičius és Mások kontra Litvánia* [NK], 37553/05, 108-09. §§, ECHR 2015).

24. A Bíróság megállapítja, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság megtiltotta a miniszterelnök és a bank vezérigazgatójának háza előtt tartott tüntetést azzal az indokkal, hogy az közvetlenül veszélyeztette volna a lakosok magán- és családi életéhez való jogát, a tulajdonhoz való jogukat és a szabad helyváltoztatáshoz való jogukat. Továbbá félelmet keltő lett volna a közelben lévő iskolába járó gyermekek számára. A Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság helybenhagyta ezt a határozatot, és úgy ítélte meg, hogy a lakosok magánéletének és állampolgári jogainak védelme a gyülekezések korlátozásának releváns oka volt. Mindkét esetben a Gyülekezési jogról szóló törvény 2. § (3) bekezdésére hivatkoztak.

25. A Bíróság megállapítja, hogy a Gyülekezési jogról szóló törvény tárgydőszakban hatályos szövege előírta a hatóságok előzetes értesítését a tüntetés megtartásának szándékáról, és előírta, azt is hogy a rendőrség a Gyülekezési jogról szóló törvény 8. § (1) bekezdésében meghatározott körülmények fennállása, nevezetesen a közlekedés, a képviseleti szervek vagy az igazságszolgáltatás működésének veszélyeztetése esetén, negyvennyolc órán belül korlátozhatja a tüntetést.

26. A Bíróság megállapítja, hogy a Gyülekezési jogról szóló törvény 8. § (1) bekezdésében szereplő körülmények felsorolása taxatív volt. Amint azt az Alkotmánybíróság a 2016. július 12-i határozatában megállapította, a hazai jog tárgydőszakban hatályos szövege a Gyülekezési jogról szóló törvény 8. § (1) bekezdésében felsoroltakon kívüli egyéb körülmények fennállása esetén nem tette lehetővé a tervezett gyűlések betiltását. Amint az Alkotmánybíróság rámutatott, a rendőrség és a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által a jelen ügyben hivatkozott, mások magánéletéhez való jogának védelme nem szerepelt ezen indokok között (lásd az Alkotmánybíróság határozatát a fenti 9. pontban hivatkozva). Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a jogrendszerben jelenleg nincs olyan megfelelő szabályozás, ami meghatározza az eljáró hatóság számára a gyülekezési jog alapján szervezett rendezvények engedélyezésének során a békés gyülekezéshez való alapjog és más alapvető jog kollíziója esetén a kollízió feloldásának szempontjait és annak eljárási kereteit, amely a rendszerben ellentmondásokhoz vezet.

27. Az ott lakók jogainak védelmét, amelyre a rendőrség és a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság hivatkozott, a Gyülekezési jogról szóló törvény 2. §-ának (3) bekezdése rögzítette, és a 14. §-ával együtt külön eljárást írt elő: amint azt az Alkotmánybíróság kifejtette, e két rendelkezés egészen más célt szolgál, nevezetesen a már folyamatban lévő tüntetés feloszlását, amennyiben az mások jogait sérti. Így a rendőrség és a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által hivatkozott rendelkezés nem szolgálhatott a tüntetés betiltásának alapjául.

28. A fenti megfontolás elegendő ahhoz, hogy a Bíróság megállapítsa, hogy a beavatkozásnak nem volt alapja a hazai jogban, és mint ilyen, nem tekinthető „törvény által meghatározottnak”. Ezért nem szükséges annak

vizsgálatába bocsátkozni, hogy volt-e legitim célja és szükséges volt-e egy demokratikus társadalomban (lásd *Patyi kontra Magyarország*, 35127/08. sz. 27. §, 2012. január 17.).

29. Ennél fogva az Egyezmény 11. Cikkét megsértették a miniszterelnök és a bank vezérigazgatójának háza elé tervezett tüntetés tekintetében.

(ii) *A Kúria épülete elé tervezett tüntetés kérdése*

30. A felek nem vitatták, hogy a korlátozásnak volt jogalapja, nevezetesen a Gyülekezési jogról szóló törvény 8. §-a. Nem vitatták a korlátozás célját sem. A Bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy a 10. cikk 2. bekezdésétől eltérően a 11. cikk 2. bekezdése nem teszi lehetővé az olyan korlátozásokat, amelyek célja a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása. Ennek ellenére a Bíróság már megállapította, hogy a bírósági épületek közvetlen közelében tartott nyilvános rendezvények megtartásának tilalma jogos érdeket szolgálhat, nevezetesen azt, hogy egy adott ügyben megvédje a bírósági eljárást a külső befolyástól, és ezáltal védje mások, nevezetesen a bírósági eljárásban részt vevő felek jogait (lásd *Lashmankin és Mások*, 440. pont), valamint a „zavargás megelőzését” (lásd *Sergey Kuznetsov kontra Oroszország*, 10877/04, 38. pont, 2008. október 23.). A Bíróság szerint ugyanezt a megközelítést kell alkalmazni a jelen esetben is. A Bíróság tehát elfogadja, hogy a korlátozás a 11. cikk (2) bekezdése értelmében „legitim célokat”, mégpedig mások jogainak védelmét és a zavargás megelőzését szolgálta. Azt kell eldönteni, hogy ez „szükséges volt-e egy demokratikus társadalomban”.

31. A Bíróság emlékeztet arra, hogy a békés gyülekezés szabadságához való jog a véleménynyilvánítás szabadságához hasonlóan minden demokratikus társadalom egyik alapja. Következésképpen az egyesülési és gyülekezési szabadsághoz való jog alóli kivételeket szűken kell értelmezni, oly módon, hogy felsorolásuk szigorúan kimerítő, meghatározásuk pedig szükségszerűen korlátozó jellegű (lásd *Sidiropoulos és Mások kontra Görögország*, 1998. július 10., 39. §, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-IV, valamint *Svyato-Mykhaylivska Parafiya kontra Ukrajna*, 77703/01, 132. §, 2007. június 14.). Csak valóban meggyőző és valóban rendkívül nyomós okok indokolhatják az e jogba való beavatkozást (lásd *Ouranio Toxo és Mások kontra Görögország*, 74989/01. sz. 36. §, ECHR 2005-X (kivonatok)). A nyilvános gyülekezés engedélyezési vagy bejelentési eljárás alá vonása általában nem sérti a jog lényegét, amennyiben az eljárás célja az, hogy a hatóságok ésszerű és megfelelő intézkedéseket hozhassanak bármely gyűlés, találkozó vagy egyéb összejövétel zavartalan lebonyolításának biztosítása érdekében, legyen az politikai, kulturális vagy más jellegű (lásd *Bukta és Mások kontra Magyarország*, 25691/04. sz. ügy, 35. §, ECHR 2007-III). A bírósági épületek előtti nyilvános gyűlésekkel összefüggésben a Bíróság már megállapította, hogy az igazságszolgáltatás nem mentesülhet a bírálat alól (lásd a fent idézett *Sergey Kuznetsov*, 47.

pont, valamint a *Kakabadze és Mások kontra Grúzia*, 1484/07. sz. ügy, 88. pont, 2012. október 2.).

32. Nem állítható, hogy a tüntetést a szervezők véleményének következtében tiltották meg; sokkal inkább a *Kúria* alelnökének azon állítása miatt történt, mely szerint a tüntetés veszélyeztetné az igazságszolgáltatás függetlenségét és megfelelő működését. Bár kétségtelenül igaz, hogy az igazságszolgáltatásnak a közvélemény nyomásától függetlennek kell tűnnie, az ügy tényei megkérdőjelezik az igazságszolgáltatás működésének lehetséges zavaró hatására vonatkozó állítást.

33. A demonstráció oka az volt, hogy felhívják a figyelmet a devizahitelek helyzetére, utalva egy olyan ügyre, amely az adott időszakban nagy közérdeklődésre tartott számot. A Bíróság megjegyzi, hogy a *Kúria* elé tervezett tüntetés csak rövid időre (mindössze tíz percre, lásd a fenti 6. pontot) volt tervezve, és a tüntetők rugalmasságot tanúsítottak, amikor megváltoztatták az üzenetük közvetítésének módját: beleegyeztek abba, hogy nem használnak megafont, és a napirendjüket a „döntéshozókra való nyomásgyakorlásról” a „közvélemény figyelmének felkeltésére” módosították.

34. Bár a „döntéshozókra való nyomásgyakorlás” célt kissé túlzóan fogalmazták meg, azt a szervezők nem csak hogy könnyen módosították, de a Bíróság szerint ez nem minősült bíróság megsértésének vagy más jogellenes cselekménynek. Nem úgy tűnik, hogy a *Kúria* bármely döntése, bármely bírósági tisztviselő vagy bíró, vagy bármely azonosítható eljárás a tüntetők közvetlen kritikájának célpontja lett volna. E tekintetben lényeges rámutatni, hogy a tüntetést több helyszínre, például bankok, politikai és pénzügyi döntéshozók lakásaihoz tervezték. Ebben az összefüggésben a *Kúria* előtt tartott tüntetés inkább szimbolikus jellegűnek tekinthető, mint az igazságszolgáltatás akadályozására irányuló célnak.

35. A Bíróság azt is megjegyzi, hogy a hazai hatóságok a *Kúria* alelnökének nyilatkozatára támaszkodtak anélkül, hogy a tervezett tüntetés körülményeit, különösen annak tárgyát tovább vizsgálták volna. Ez a megközelítés a gyakorlatban kizárta a tüntetők érdekeinek és a független igazságszolgáltatás megőrzéséhez fűződő érdekek közötti mérlegelést. Ez azt is eredményezte, hogy a *Kúria* elé tervezett bármely tüntetés úgy tekintendő, mintha a bíróságot külső befolyásnak tennék ki.

36. A fentiekre tekintettel a Bíróság úgy véli, hogy a hazai hatóságok által megadott indok, a *Kúria* külső befolyástól való védelme, releváns, de a jelen ügy körülményei között nem elegendő ahhoz, hogy igazolja a kérelmező gyülekezési szabadsághoz való jogába való beavatkozást.

37. Ebből következik, hogy a *Kúria* elé tervezett tüntetés tekintetében megsértették az Egyezmény 11. cikkét.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

38. Az Egyezmény 41. cikke a következőképpen szól:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Kár

39. A kérelmező 3.000 euró nem vagyoni kárt követelt.

40. A Kormány vitatta ezt az igényt.

41. A Bíróság úgy ítéli meg, hogy a kérelmezőt érte bizonyos mértékű nem vagyoni kár, és a teljes igényelt összeget megítéli a kérelmezőnek.

B. Költségek és kiadások

42. A fentiekén kívül a kérelmező 1470 Euró plusz ÁFA költségtérítést kért a Bíróság előtti eljárás költségeire. Ez az összeg a kérelmező jogásza által végzett negyvenkilenc munkaórát jelent, 30 Euró plusz ÁFA óradíjjal számolva.

43. A Kormány nem tett észrevételt ezzel a követeléssel kapcsolatban.

44. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak olyan mértékben jogosult a költségek megtérítésére, amennyiben kimutatja, hogy azok ténylegesen felmerültek, szükségesek voltak, és összegük ésszerű. A jelen ügyben a rendelkezésre álló dokumentáció és a fenti kritériumok figyelembe vételével a Bíróság a kért összeget teljes egészében megítéli.

C. Késedelmi kamat

45. A Bíróság megfelelőnek találja, hogy a késedelmi kamat az Európai Központi Bank marginális hitelkamatlábán alapuljon, melyhez három százalékpontot kell hozzáadni.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatóvá *nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 11. Cikkét megsértették;
3. *Megállapítja*, hogy
 - (a) az alperes Államnak három hónapon belül a kérelmező számára a következő összegeket, továbbá az ezen összeget terhelő

VINCZE kontra MAGYARORSZÁG ÍTÉLET

adókat kell kifizetnie az alperes Állam nemzeti valutájában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával:

- (i) nem vagyoni kártérítés jogcímén 3.000 (háromezer) Euró plusz az erre eső adók összege;
- (ii) költségterítés jogcímén 1.470 (ezernégyszázhetven) Euró plusz az erre eső adók összege;
- (b) a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű egyszerű kamatot kell fizetni a fenti összeg után.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2021. október 21. napján, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Liv Tigerstedt
Deputy Registrar

Alena Poláčková
President